בס"ד

מַעֲשֶׂה בְּגֹדֶל עֲנִיַּית אָמֵן

כיתות א' - וישלח תשע"ה

"תלמוד תורה "כלל חסידי
מודיעין עילית

הַמַלְאָךְ שֶׁעָנָה אָמֵן

הַגָּאוֹן הַצַדִיק רַבִּי זָעלִיג רְאוּבֵן בָּעִנְגִיס זֵכֶר צַדִיק וְקָדוֹשׁ לִבְרָכָה רַבָּהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹדֶשׁ, לָמַד בִּצְעִירוּתוֹ בִּישִׁיבַת וולוֹזִ'ין. וְסִפֵּר שֶׁמוֹרוֹ וְרַבּוֹ הַגָּאוֹן הַקָדוֹשׁ הַמְפֻרְסָם רַבִּי חַיִים מִוולוֹזִ'ין זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הִקְפִּיד מְאֹד שֶׁבָּעֵת שֶׁעוֹשֶׂה בְּרָכָה יַעֲמֹד לְצִדּוֹ אָדָם נוֹסָף שֶׁיּוּכַל לַעֲנוֹת אָמֵן עַל בִּרְכָתוֹ.
פַּעַם אַחַת בְּעֵת לִימוּדוֹ חָשׁ צְמָאוֹן, הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ לָקַחַת כּוֹס מַיִם שֶׁהֻצַב עַל שׁוּלְחָנוֹ, אַךְ מִיָד עָצַר בַּעֲדוֹ, כִּי הָיָה מְאֻחָר מְאֹד בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, וְכָל בְּנֵי הַבַּיִת יָשְׁנוּ, וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיַעֲנֶה אָמֵן עַל בִּרְכָתוֹ.
צְמָאוֹנוֹ גָּבַר מְאֹד, לְפֶתַע נִשְׁמְעָה דְּפִיקָה בַּדֶּלֶת וּבְפֶתַח עָמַד אֶחָד מִתַּלְמִידָיו, וְאָמַר, לֹא הִצְלַחְתִּי לְהֻרָדֵם עֵקֶב קוֹשְׁיָא חֲמוּרָה שֶׁלֹּא מָצָאתִי עָלֶיהָ מַעֲנֶה.

שָׂמַח רַבִּי חַיִים וְנִצֵל אֶת הַמַּעֲמָד לְבָרֵךְ בִּרְכַת שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ וְלִרְווֹת אֶת צְמָאוֹנוֹ, וְתַלְמִידוֹ עָנָה "אָמֵן" בְּקוֹל רָם.

לְמָחֳרַת הוֹדָה רַבִּי חַיִים לְתַלְמִידוֹ עַל שֶׁהִגִיעַ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְעַל יָדוֹ שֶׁבַר אֶת צְמָאוֹנוֹ, עָנָה לוֹ הַתַּלְמִיד בְּדָרְךְ אֶרֶץ: "רַבִּי, אֲנִי לֹא בָּאתִי בַּלַיְלָה, אוּלַי זֶה הָיָה תַּלְמִיד אַחֵר"...
נִרְאֶה מִזֶּה הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהִקְפִּיד מְאֹד לוֹמַר בְּרָכָה רַק כְּשֶׁעָנָה אֶחָד אָמֵן עַל בִּרְכָתוֹ, סִיְעוּ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְשָׁלְחוּ מַלְאָךְ בִּדְמוּת תַּלְמִיד שֶׁיּוּכַל לְהַרְווֹת אֶת צְמָאוֹנוֹ.

גוֹדֶל עַנִּיַת אָמֵן

מַעֲשֶׂה זֶה אֵרַע לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת בִּסְפָרַד, עוֹד לִפְנֵי הַגֵּירוּשׁ הַגָּדוֹל. בָּעִיר אֲסְפַמְיָה הָיְתָה קְהִלָּה גְּדוֹלָה, עִיר וָאֵם בְּיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בָּתֵּי הַמִּדְרָשׁוֹת בָּהּ הָיוּ מְלֵאִים בִּיְהוּדִים הַלּוֹמְדִים תּוֹרָה. הַכֹּל הָיָה כֹּה טוֹב בְּרוּחָנִיּוּת אַךְ חַיֵּיהֶם הָיוּ קָשִׁים וּמָרִים. הָיָה לָהֶם מֶלֶךְ שׂוֹנֵא יְהוּדִים, אֲשֶׁר כָּל רְצוֹנוֹ הָיָה לְהָרַע לָהֶם בְּכָל עֵת וְאַף רָצָה לְגַרְשָׁם מִן הָאֵזוֹר, אִלְמָלֵי רַב הָעִיר, שֶׁהָיָה חָסִיד וְעָנָו, חָכָם וְעָשִׁיר, אֲשֶׁר נָשָׂא חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. בְּכָל עֵת כְּשֶׁעָלָה רַעְיוֹן הַגֵּרוּשׁ הָיָה הָרַב מִזְדָּרֵז וּבָא אֶל הַמֶּלֶךְ מְפַיְּיסוֹ וּמֵנִיאוֹ מִבִּצּוּעַ הַגְּזֵרָה.

בְּאֶחָד מִן הַיָּמִים כָּעַס הַמֶּלֶךְ כַּעַס רַב עַל הַיְּהוּדִים וְהוֹרָה לְגַרְשָׁם מֵאַרְצוֹ. בָּאוּ כָּל בְּנֵי הַקְּהִלָּה אֶל הָרַב וּבִקְּשׁוּ שֶׁיֵּלֵךְ אֶל הַמֶּלֶךְ וְיִתְחַנֵּן לְפָנָיו לְהַעֲבִיר אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה.

מַעֲשֶׂה שָׂטָן אֵרַע שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁבָּאוּ אֶל בֵּית הָרַב, עָמַד הָרַב וְהִתְכּוֹנֵן לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מִנְחָה, כְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵיהֶם אָמַר שֶׁהוּא מִיָּד הוֹלֵךְ אַךְ קֹדֶם רוֹצֶה הוּא לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, הַגַּבָּאִים שֶׁבָּאוּ לְפָנָיו הִתְחַנְּנוּ וּבִקְּשׁוּ "לֹא רַבֵּינוּ, לֵךְ מִיַּד וְתִתְפַּלֵּל אַחַר כַּךְ". הִסְכִּים וְהָלַךְ.

בְּבוֹאוֹ לְאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, נָשָׂא חֵן לְפָנָיו, רָץ לִקְרָאתוֹ חִבְּקוֹ וְנָשַׁק לוֹ. בִּרְאוֹת הָרַב הֶחָסִיד חִיבָּה זוֹ, בָּטוּחַ הָיָה שֶׁיַּעֲלֶה בְּיָדוֹ לְהַשִּׂיג בְּנֵקֵל אֶת חֶפְצוֹ אֲשֶׁר לְכַאן בָּא בִּגְלָלוֹ.

בֵּינְתַיִם הִגִּיעַ כֹּמֶר מִמְחוֹז נִדָּח, קָד וְהִשְׁתַּחֲוָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְנָשָׂא נְאוּם בְּרָכָה אָרֹךְ וְנִמְלַץ. רָאָה הָרַב שֶׁהַדְּבָרִים מִתְאַרְכִים וְהַשָּׁעָה מִתְאַחֶרֶת, וְהֶחְלִיט לַעֲמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה. פָּנָה לְקֶרֶן זָוִית וְעָמַד בִּתְפִלָּה.

בִּהְיוֹתוֹ בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה, סִיֵּם הַכֹּמֶר אֶת דְּבָרָיו בִּבְרָכָה נִמְלֶצֶת וְאָמַר שֶׁבִּבְרָכָה זוֹ תְּלוּיָה הֶמְשֵׁךְ מַלְכוּתוֹ שֶׁל הוֹד כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, וְלָכֵן צִוָּה עַל כֻּלָּם לַעֲנוֹת "אָמֵן". עָנוּ כֻּלָּם וְאָמְרוּ: "אָמֵן".

הָרַב שֶׁהָיָה בְּאֶמְצַע תְּפִלָּתוֹ, כֻּלּוֹ שָׁקוּעַ בְּשִׂיחוֹ עִם בּוֹרְאוֹ, לֹא שָׁמַע מֵאֻמָּה. שָׁאַל הַכֹּמֶר: "הֶעָנוּ כֻּלָּם "אָמֵן"? אָמְרוּ לוֹ: כֵּן, הוֹסִיף הַכֹּמֶר וְשָׁאַל: "הַאִם גַּם הַיְהוּדִי הָעוֹמֵד שָׁם עָנָה "אָמֵן"? אָמְרוּ: "לֹא, הוּא מִתְפַּלֵּל".

כְּשָׁמְעוֹ זֹאת, זָעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה, תָּלַשׁ אֶת שַׂעֲרוֹתָיו וְקָרָא: "אוֹי לִי וַאֲבוֹי לִי! עֵת רָצוֹן הָיְתָה וּבֵרַכְתִּי הָיְתָה מִתְקַיֶּמֶת לָעַד. וְעַתָּה שֶׁהַיְהוּדִי לֹא עָנָה "אָמֵן", אָבְדָה שְׁעַת הַכֹּשֶׁר וְכֵס הַמֶּלֶךְ נוּצַח..."

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְנֶחֱרַד, וְקָצַף עַל הָרַב הַיְהוּדִי עַד בְּלִי דַי. מִיַּד צִוָּה לְהַעֲנִישׁ אֶת הָרַב בְּעֻנָּשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, וְאֶת גְּזֵירַת הַגֵּירוּשׁ הוֹצִיאוּ אֶל הַפּוֹעַל. וְהָיְתָה עֵת צָרָה נוֹרָאָה לְיַעֲקֹב.

הָיָה שָׁם חָסִיד גָּדוֹל, חַבֵּירוֹ שֶׁל הָרַב הַנֶּהֱרָג. בְּיָדְעוֹ אֶת צִדְקָתוֹ וְאֶת חֲסִידוּתוֹ שֶׁל רֵעוֹ הַקָּדוֹשׁ, הִתְמַרְמֵר עַל מַר גּוֹרָלוֹ וְעַל סוֹפוֹ הַנּוֹרָא, לֹא נָחָה דַּעְתּוֹ עַד שֶׁחָשַׁד שֶׁמָּא חַבֵּירוֹ הָרַב חָטָא בְּאֵיזֶה חֵטְא גָּדוֹל וְלָכֵן בָּא לוֹ עוֹנְשׁוֹ הַנּוֹרָא. הִתְפַּלֵּל הֶחָסִיד וּבִקֵּשׁ שֶׁיּוֹדִיעוּהוּ מִשָּׁמַיִם עַל מַה וְלָמָּה בָּאָה עַל חַבֵּירוֹ מִיתָה מְשֻׁנָּה כָּל כָּךְ. הִתְבּוֹדֵד הֶחָסִיד בְּחַדְרוֹ תּוֹהֶה וּמִתְפַּלֵּא, וְהִנֵּה נִגְלָה אֵלָיו הָרַב הֶהָרוּג, וּפָנָיו מְאִירוֹת בְּאוֹר יְקָרוֹת. חָרַד הֶחָסִיד חֲרָדָה גְּדוֹלָה. אָמַר לוֹ הָרַב: "אַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת, בּוֹא וַאֲסַפֵּר לְךָ מַדּוּעַ נֶעֱנַשְׁתִּי בְּעֻנָּשׁ כֹּה נוֹרָא", אָמַר הָרַב וְהֵחֵל לְסַפֵּר לְאוֹתוֹ חָסִיד: "מִימַי לֹא עָבַרְתִּי עֲבֵרָה אֶלָּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צַדִּיקִים כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה. פַּעַם אַחַת בֵּרַךְ בְּנִי הַקָּטָן בְּרָכָה עַל הַפַּת, וְשָׁמַעְתִּי, וְלֹא עָנִיתִי אָמֵן אַחַר בִּרְכָתוֹ. הִמְתִּין לִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַד לְאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁעָמַדְתִּי לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם וְלֹא עָנִיתִי אָמֵן אַחַר בִּרְכַת הַכֹּמֶר, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה דָּנוּ אוֹתִי בְּבֵית דִּין

שֶׁל מַעְלָה עַל שֶׁלֹּא עָנִיתִי אָמֵן אַחַר בִּרְכַת בְּנִי! לְפִיכָךְ אַתָּה, חֲבֵרִי, תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִּנְךָ וּבֶן בִּנְךָ וּלְכָל בָּאֵי עוֹלָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה וְתַזְהִירֵם עַל חֻמְרַת הָעִנְיָן!" וּכְכֻלּוֹתוֹ לְדַבֵּר נֶעֱלַם וְאֵינֶנּוּ.

אמן!